

JONGEREN OP WEG NAAR ZELFSTANDIGHEID

INVESTEREN LOONT

De meeste jongeren vinden zelfstandig hun plek in de samenleving. Er zijn ook jongeren die steun nodig hebben om duurzaam een plek te verwerven. Deze jongeren hebben bijvoorbeeld lichamelijke of psychische beperkingen, problemen in de thuissituatie of er ontbreekt een sociaal netwerk. De situatie van elk van deze jongeren is anders en vraagt daarom ook om andere oplossingen. De jongere en zijn / haar ouders moeten centraal staan en op maatwerk kunnen rekenen. Gemeenten en hun partners moeten dat mogelijk maken. Dat vergt een breed kader dat hen de ruimte biedt om samen met de jongere uit te stippelen hoe de weg naar zelfstandigheid eruit kan zien.

Het speelveld rond jongeren in een kwetsbare positie is complex. Het gaat om jongeren die uitgevallen zijn op welk niveau opleiding dan ook en geen startkwalificatie hebben of anderszins problemen hebben om aan het werk te komen. Gemeenten, scholen en werkgevers moeten elkaar in de uitvoering zien te vinden om de betreffende jongeren zo nodig tot steun te zijn. Van de grotere gemeenten wordt regie verwacht, tegelijkertijd zijn alle gemeenten aan zet om de verbindingen binnen het sociaal en economisch domein tot stand te brengen.

Zowel landelijk, regionaal als lokaal komen de werelden van onderwijs, werk, inkomen en (jeugd)zorg nog niet goed bij elkaar. Niet op papier, én niet in de uitvoering. Door de veelheid aan ketenpartners, ieder met hun eigen taken en verantwoordelijkheden, regels en prikkels is het vaak moeilijk om al deze partijen op één lijn te krijgen om maatwerk te leveren: er is altijd wel iets dat niet past of aansluit. Daar waar je ziet dat het goed gaat, zijn de resultaten teveel terug te voeren op het vele trek- en sleurwerk van medewerkers en bestuurders.

In de regio moeten jongeren hun weg vinden naar leren, werken of dagbesteding: elke regio is anders qua aanbod aan werk, aan onderwijsaanbod en wat er aan zorg beschikbaar is. Er moet één kader komen dat de uitvoerders van alle partijen ruimte en armslag biedt om te doen wat nodig is voor jongeren die een zetje in de rug nodig hebben. Elke regio heeft eigen opgaven, elke regio moet binnen een dergelijk kader voldoende ruimte hebben om eigen oplossingen te kunnen ontwikkelen.

Gemeenten willen het toekomstperspectief voor jongeren in een kwetsbare positie verbeteren. Daarvoor is het volgende nodig:

- Alle jongeren in een kwetsbare positie moeten in aanmerking komen voor steun. Nu vallen nog steeds te veel jongeren die niet binnen bepaalde regels vallen tussen wal en schip. Het niet hebben van een startkwalificatie is geen afdoende criterium: niet alle jongeren zonder startkwalificatie hebben een problematische positie op de arbeidsmarkt en er zijn ook jongeren mét startkwalificatie die maar zeer moeilijk een duurzame plaats op de arbeidsmarkt verwerven. Juist het benoemen van verschillende doelgroepen

vergroot de kans dat een jongere er niet in past. Er is behoefte aan één kader voor alle jongeren die hun weg moeten vinden naar onderwijs, werk en /of dagbesteding. Dit kader moet de flexibiliteit bieden om maatwerk in de regio's mogelijk te maken.

- Voor jongeren is de uitvoering cruciaal. Het is belangrijk om de uitvoering ook daadwerkelijk in staat te stellen om arrangementen samen te stellen en uit te voeren. Wat daarbij helpt is wet- en regelgeving die het mogelijk maakt knopen door te hakken wanneer betrokken partijen elkaar niet weten te vinden in wat de geëigende stappen zijn om verder te komen. Uitvoerders van gemeenten, scholen, werkgevers en de zorg – en ondersteuningsinstellingen moeten over handelingsruimte beschikken om samen met de jongere en zo mogelijk de ouders te 'doen wat nodig is'. Dat is de opdracht; het eerder aangestipte kader moet die handelingsruimte mogelijk maken.
- In de uitvoering zijn vele partijen actief. Gezien de decentralisaties van de afgelopen jaren is het vanzelfsprekend dat gemeenten hierbij optreden als procesregisseur. Gemeenten opteren daar ook voor. De onderwijswetgeving voorziet daar echter op dit moment onvoldoende in. Het is daarom noodzakelijk dat de gemeenten meer in positie gebracht worden om de rol van procesregisseur waar te kunnen maken, zoals ook recent door de Onderwijsraad geadviseerd is in het rapport Decentraal onderwijsbeleid bij de tijd.
- Wat beschikbaar is aan middelen, is niet transparant en komt nu niet goed samen; dat knelt. Wat daarin onder andere helpt is wanneer scholen, samenwerkingsverbanden en ook gemeenten zelf op voorhand helder zijn in welke budgetten zij beschikbaar hebben om jongeren op weg naar zelfstandigheid te helpen. Te vaak hoopt elke partij dat de ander zijn verantwoordelijkheid pakt. Experimenten om budgetten gezamenlijk in te leggen, verdienen steun. Bovendien gaat het nog te vaak om tijdelijke middelen, waardoor investeringen achterwege blijven of niet doorgezet kunnen worden.
- In de uitvoering werkt de privacywetgeving knellend. Er moet gezocht worden naar nieuwe wegen om het belang van gegevensbescherming te kunnen verenigen met een slagvaardige aanpak.